

Jaromír KOLEJKA, Pavel TRNKA

HODNOCENÍ ZMĚN KRAJINY. TEORETICKÁ VÝCHODISKA STUDIA A VÝZKUMNÁ REALITA

Stanovení kritérií identifikace, hodnocení a prognózování změn krajiny vychází z klíčových parametrů jednotlivých struktur krajiny (přírodní – primární, funkční = ekonomická – sekundární, humánní = sociální – terciární, příp. duchovní – kvartérní = genius loci) popisujících invariant. Periodické opakování procesů udržuje krajinné struktury, a to v jejich prostorových, funkcionálních a časových aspektech, ovšem současně vede k postupné změně jedné krajiny v druhou. Tím se mění i vzhled krajiny. V ČR se studium změn krajiny potýká s problémem omezeného terénního průzkumu ve prospěch laboratorních zpracování dat a využití krajiny v různých obdobích (statistická data, staré topografické mapy, data DPZ). Chybí dlouhodobá měření zejména v primární struktuře krajiny. Komplexní studium krajiny je tak realizovatelné jen v rámci geografie pokrývající data a poznatky všechny krajinné struktury, jejich aspekty a změny. Optimálním by bylo zřízení komplexní geografické stanice umožňující dlouhodobá měření a pozorování krajiny s důrazem na změny v prostorovém aspektu.

Vladimír FALŤAN, Martin BÁNOVSKÝ

ZMĚNY KRAJINNÉ POKRÝVKY V OBLASTI VYŠNÉ HÁGY – STARÝ SMOKOVEC POSTIŽENÉ VĚTRNOU KALAMITOU V LISTOPADU 2004 (SLOVENSKO)

Kalamitní situace v lesích patřících do Tatranského národního parku způsobená větrnou smrští 19. listopadu 2004 byla výrazná svými ničivými rozměry. Cílem práce je charakterizovat změny prostorové struktury krajinné pokrývky vybraného území Tatranského národního parku v oblasti Vyšné Hágy – Starý Smokovec na základě stavu krajinné struktury před větrnou kalamitou v listopadu a po ní s využitím metodických postupů CORINE Land Cover. Získané informace jsou podkladem pro potřeby integrovaného hodnocení životního prostředí zkoumaného území a pro krajinné plánování.

Jan MUNZAR, Stanislav ONDRÁČEK, Libor ELLEDER, Krzysztof SAWICKI
KATASTROFÁLNÍ POVODNĚ VE STŘEDNÍ EVROPĚ KONCEM ČERVENCE 1897 A POUČENÍ Z NICH

V roce 2007 jsme si připomněli 10. výročí přírodní katastrofy v červenci 1997, která postihla řadu zemí střední Evropy. V České republice to byla „povodeň století“. Určitou analogií byl extrémní případ, ke kterému došlo přesně o sto let dříve, v létě 1897. Zatím co v létě 1997 byly na řadě míst České republiky překonány dosavadní rekordy vícedenních úhrnů srážek, jednodenní srážkový úhrn 345 mm z 29.7.1897 na stanici Nová Louka/Neuwiese v Jizerských horách (780 m n.m.) překonán nebyl. Je tedy dodnes českým a pravděpodobně i středoevropským rekordem. Extrémní srážky v létě 1897 způsobily mimořádné povodně ve značné části střední Evropy. Na území dnešní České republiky se vyskytly především v povodí horního Labe. Tyto katastrofální povodně způsobily mimořádné materiální škody a zmařily ve střední Evropě minimálně 167 lidských životů. Současně se však staly impulzem k řadě protipovodňových opatření.

Miroslav VYSOUDIL

REŽIM TEPLoty VZDUCHU V PŘÍZEMNÍ VRSTVĚ ATMOSFÉRY: PŘÍPADOVÁ STUDIE PŘÍRODNÍ PARK ÚDOLÍ BYSTŘICE (ČESKÁ REPUBLIKA)

Příspěvek analyzuje režim teploty v přízemní vrstvě atmosféry na území přírodního parku (PP) Bystřice (střední část Nízkého Jeseníku, ČR). Analyzovány byly teplotní řady z 7 účelově zřízených automatických stanic v období květen–srpen 2006. Ve snaze maximálně podchytit vlivy aktivního povrchu byla teplota měřena ve výšce 1 m v 30' intervalech. Rozboru byly podrobeny pouze časové řady z radiačních dnů, reprezentované dny s anticyklonálním počasím. Vlastní studium zahrnovalo rozbor chodu průměrných měsíčních teplot, extrémních denních teplot, teplotních amplitud s ohledem na nadmořskou výšku, místní specifika polohy stanic a převládající charakter aktivního povrchu v jejich okolí. Na vybraných stanicích byla věnována pozornost míře a intenzitě prohřívání přízemní vrstvy atmosféry v měsíci červenci v čase 6–14 h SEČL. V tomto období byly též analyzovány teplotní inverze z hlediska jejich intenzity a délky trvání. Výsledky analýzy prokázaly značné časoprostorové rozdíly v režimu teploty na úrovni topoklimatu. Bylo shledáno, že absolutní nadmořská výška, velké výškové rozdíly mezi stanicemi, rozdíly v jejich orientaci spolu s místními geomorfologickými podmínkami představují klíčové faktory existence výrazných rozdílů topoklimatu na území PP, zejména pak režimu přízemní vrstvy atmosféry.

RECENZE

Marian HALÁS

Toušek, V., Kunc, J., Vystoupil, J. et al. (2008): EKONOMICKÁ A SOCIÁLNÍ GEOGRAFIE. PLZEŇ: ALEŠ ČENĚK, 2008, 411 PP. ISBN 978-80-7380-114-4